

Miskolci Egyetem

Állam-és Jogtudományi Kar

Bűnügyi Tudományok Intézete

Büntetőjogi és Kriminológiai Tanszék

Szakdolgozat

Tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés végrehajtása

Konzulens:

Dr. Nagy Anita

egyetemi docens

Készítette:

Szigetvári Márk

igazságügyi igazgatás szak

nappali tagozat

Miskolc

2017

University of Miskolc

Faculty of Law

Department of Criminal Law and Criminology

Thesis

Real life imprisonment

Consultant:

Dr. Anita Nagy

associate professor

Made by:

Márk Szigetvári

law-regular student

Miskolc
2017

Tartalom

1	Bevezetés:	4
2	Történelmi kitekintés.....	5
2.1	2. Szeged a TÉSZ otthona	6
2.1.1	TÉSZ az EU Tanács ajánlásában	8
	Nemzetközi kitekintés:	9
3	Klasszifikáció a Szegedi Fegyház és Börtönben.....	9
3.1	TÉSZ Végrehajtása.....	12
3.2	HSR kialakítása:	14
4	TÉSZ a Nemzetközi Egyezményekben	15
4.1	Magyar László kontra Magyarország	16
4.1.1	Merre tovább magyar életfogytiglan?	17
5	Kötelező Kegyelmi eljárás.....	20
5.1	Végrehajtás körülményei	21
5.1.1	TÉSZ Külföldi viszonylatban	22
6	A 23/2014 (VII.15.) AB határozat	23
6.1	Halálba menekülés Szegeden.....	25
7	Összegzés	27
8	Irodalmi jegyzék.....	28
9	Internetes hivatkozások	29
10	Felhasznált jogforrás	30

Szakdolgozat

1 Bevezetés:

Az én választásom a büntetés-végrehajtás körében nagy port kavarázó Tényleges Életfogytig Tartó Szabadságvesztés Végrehajtás-ra esett. Az élet rendje megköveteli, hogy mindenki elnyerje méltó büntetését cselekedetéért . Már kisgyermek óta tudatosítják az emberben azt, hogy a rossz cselekedetnek következménye van. Hogy miért esett a választásom erre a témára? Hát legfőképp azért az egyszerű, mégis oly tág és tartalmas kérdéskörért, amely azt vitatja hogy aki súlyos bűncselekményt követ el, és tényleges életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélték, van-e helye a társadalomban, méltó-e a hozzárendelt bírósági ítélet. Ahány ember annyi féle elképzelés alakítja manapság a közvéleményt, az emberek ideológiáját a büntetési szankciókról, mégis sokszor kételyek övezik ezt a tág mégis roppant fontos kérdéskört . Másrészt joggal adódhat egy laikus ember számára a kérdés, hogy az TÉSZ-re ítélt elítélteket mi tartja életben, mit látnak maguk előtt. Átlag embernek megvan a véleménye a büntetési szankcióról, amely példát mutat, és elrettenti a bűnözőket, de ez a valóságban nem mindig így megy. Merem állítani hogy az idő sokaságában , csak annyi feladatuk van az elme mozgatásához az elítélteknek, hogy megtudják milyen jogaik vannak, és egyből fordulnak a Strasbourg-i bírósághoz, keresik a kiskapukat , és ehhez hallot különféle panaszokat gyártanak, amely „imák” meghallgatásra találnak, és néhány esetben az államot terheli kártérítési komoly anyagi kötelezettség. Másrészt fontos azt a témakört is papírra vetni amely az elítéltek társadalomban való visszakerülés lehetőségét taglalja. A történelem példamutató büntetés végrehajtást állított az emberek elé, és talán egy két kivétellel azokat a végrehajtási módszereket nem sokan élték volna át szívesen. Pár évszázaddal ezelőtt, az élettől is megfosztották a bűnösöket, legyen az apró bűncselekmény .Végül is ahogy fejlődött a világ, úgy enyhült a büntetés-végrehajtás rendszere .. Ezen kérdéskörök mellett, a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés múltja, történelmi visszatekintés a büntetés végrehajtásra, beszámoló, a feltételes szabadlábra bocsájtás, és a TÉSZvégrehajtása, nemzetközi egyezményekben témái határozzák meg a dolgozatom gyökerét . Minden kérdéskör biztosított izgalmakat sző. Akár a rácson kívülről, akár a rácson belülről barangolunk a büntetés végrehajtás világában, a két út összetalálkozik .

2 Történelmi kitekintés

A tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés egy büntetési nem. A büntetés egyidős az emberi léttel. Hogy egy példát hozzak, a feudalizmusban még igen ritka volt a szabadságvesztés mint büntetés, mivel nem léteztek kiépített börtönhálózatok, amelyeket célzottan fogvatartási, izolálási funkcióra alakítottak volna ki. Továbbá a halálbüntetés és a testi fenyítés alkalmazását preferálták ekkortájt leginkább, amelyet az előjogait féltő és a régi hagyományokhoz ragaszkodó nemesség is pártolt.¹ 1997 óta lehet Magyarországon TÉSZről beszélni. Ez a büntetési nem a szabadság elvételét jelenti, egyfajta hátrány. Előfeltétele a büntetési nemnek, hogy valaki bűncselekményt kövessen el. Vizsgáljuk meg először hogy mi a bűncselekmény mai jogi meghatározása.

4. § (1) Bűncselekmény az a szándékosan vagy - ha e törvény a gondatlan elkövetést is büntetni rendeli - gondatlanságból elkövetett cselekmény, amely veszélyes a társadalomra, és amelyre e törvény büntetés kiszabását rendeli.

(2) Társadalomra veszélyes cselekmény az a tevékenység vagy mulasztás, amely mások személyét vagy jogait, illetve Magyarország Alaptörvény szerinti társadalmi, gazdasági, állami rendjét sérti vagy veszélyezteti.

5. § A bűncselekmény büntett vagy vétség. Büntett az a szándékosan elkövetett bűncselekmény, amelyre e törvény kétévi szabadságvesztésnél súlyosabb büntetés kiszabását

¹ László Zsuzsanna: Örökké tartó rabság. Az életfogytig tartó szabadságvesztés-büntetés hazai szabályozásának egyes momentumai. Börtönügyi Szemle, 2008. 3. 54. o

rendeli, minden más bűncselekmény vétsége. A bűncselekmény jogalapja megosztotta a véleményeket a különböző korokban. A korai középkor nézetei szerint a büntetés joga Istentől származik. A francia felvilágosodás idején veszi kezdetét az az irány, ami nem tartja szükségesnek az elkövető beleegyezését a büntetésnek való önkéntes alávetésébe. Napjainkban az államnak kötelezettségi körébe tartozik a társadalom megóvása érdekében a bűncselekményt elkövetők, az együttélés biztonságát veszélyeztetők kizárása a társadalomból.²

A büntetés mikéntjével szorosan összefügg a céljának vizsgálata. Nincs ugyanis a büntetésnek egyetlen olyan vonatkozása sem – sem elméletben, sem gyakorlatban – amely feltárható és megmagyarázható lenne a büntetési célokra tekintet nélkül.³ A törvény a büntetés három fajlagos jegyét emeli ki, nevezetesen a bűncselekmény elkövetését, a büntetés joghátrány jellegét, és kifejezésre juttatja a büntetés törvény általi meghatározását. A büntetőjogi büntetés fontos ismérve, hogy bűncselekmény következményeként alkalmazható, azaz garanciális érvennyel bír a nulla poena sine crimine elv. E követelmény magában foglalja továbbá a nullum crimen sine lege/nulla poena sine lege elvét is, hiszen a büntetés alapja olyan bűncselekmény, amit a törvény már elkövetése előtt annak nyilvánított és az elkövetővel szemben csak olyan büntetés alkalmazható, amit törvény írt elő, s amit az elkövetés idején ismert.⁴

Magyarországon 1990-ig a halálbüntetés volt a súlyosabb büntetés. 1990. október 31-én az Alkotmánybíróság Dr. Horváth Tibor kezdeményezése nyomán született határozata (23/1990.) – egy alkotmánybíró különvéleménye mellett – alkotmányellenesnek nyilvánította, és megsemmisítette a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény, a büntetőeljárásról szóló 1973. évi I. törvény, a büntetések és az intézkedések végrehajtásáról szóló 1979. évi 11. törvényerejű rendelet, valamint a Büntetés-végrehajtási Szabályzatról szóló 8/1979. (VI. 30.) IM rendelet halálbüntetésre vonatkozó részeit.⁵

2.1 2. Szeged a TÉSZ otthona

² A Büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (Btk.) 5§

³ Dr. Földvári József: A büntetés tana, Közigazgatási és Jogi Könyvkiadó, 1970. 33. o

⁴ http://birosag.hu/sites/default/files/allomanyok/Mailath-palyazat-erdmenyek/MGyTP-B-B-1-Gyuran_Ildiko_A_tenyleges%20eletfogytig_tarto_szabadsagvesztes_megitelese_j.pdf 5. oldal

⁵ https://hu.wikipedia.org/wiki/T%C3%A9nyleges_%C3%A9letfogytiglani_szabads%C3%A1gveszt%C3%A9s

Magyarországon létezik Európában egyedül Tényleges Életfogytig Tartó Szabadság Vesztés. Mások úgy fogalmazzák, hogy az „apró kortyokban csepegtetett halál”. A TÉSZ-esek a HSR körletben vannak „elszállásolva” a Szegedi Csillagbörtön 3. emeleti körletén. Hazánkban körül belül egy tucatnyi fogvatartottat ítéltek TÉSZ-re. Sajnos nagy probléma az is hogy egy TÉSZ-esnek egy cellát kell biztosítani biztonsági okokból, és nem bővelkedik a Csillagbörtön HSR része nagyon sok cellával. Barangoljunk jobban tovább a HSR körletben. A csillag legfelső szintjén kiépített rédzlegben tíz, kétszobás zárka mellett berendeztek közösségi helyiségeket is, a raboknak a rendszeres testedzésre, és főzésre is lehetőségük van. A szobákban padlóhoz csavart asztal, szék, ágy szolgálja a kényelmet, de a televízió 45 tévécsatorna adása is fogadható.⁶ A legszigorúbb körlethez 10 rácsos ajtó vezet, amiből látszik a Csillagbörtön biztonsági felszerelése. Speciális büntetés, így speciális elhelyezést és felügyeletet is igényel. A büntetés-végrehajtási intézetben az elkövetett bűncselekménytől, az elítélt személyiségétől, börtönrutinjától függően az elítélt egyéni kockázatkezelési mutatói alapján döntenek abban a kérdésben, hogy az elítéltet speciális nevelési csoportban vagy normál fegyház körleten helyezik el. Az itt lakók szigorú időbeosztás szerint, elkülönítve élnek. végrehajtási szervezet biztonságos működése és a rendkívüli események bekövetkezésének megelőzése. Kialakításakor nagy hangsúlyt fektettek arra, hogy az az épület többi részétől elkülönüljön. Az „elkülönítést” a függőfolyosó padlóvá alakításával, valamint a folyosót lezáró lemezborítású rácsozat beépítésével tették lehetővé a Csillagban.⁷ Figyelemmel arra, hogy az érintetteket várhatóan több évtizeden keresztül kell fogva tartani, az értelmes - legalábbis annak látszó - tevékenységek gyakorlására meg kell teremteni az alkalmas feltételeket. A Csillag azonban igyekszik ezt maximálisan kielégíteni. Kiemelt hangsúlyt fektet arra, hogy a TÉSZ-re ítéltek az idejüket hasznos tevékenységgel töltsék, így a szabadidős tevékenységek biztosításán túl gondoskodnak az elítéltek munkáltatásáról is, ami a kezdetektől fogva fontos része a rezsimnek. A fokozott biztonsági intézkedések miatt kezdetben olyan munkát kell szervezni, amely a zárkában vagy a körlet valamely részén végezhető, így az elítéltek folyamatosan felügyelet alatt lehetnek. A munka során ügyelni kell az anyagokra és a munkaeszközökre is abból a szempontból, hogy azok ne legyenek alkalmasak arra, hogy a fogvatartott magában, illetve másokban kárt okozzon. A későbbiekben viszont célszerű olyan munkavégzést előnyben részesíteni, melynek betanulási folyamata hosszabb, és ahol nagy jelentősége van a szakmai gyakorlatnak. Az önműveléshez, tanuláshoz való állampolgári jog ezen elítéltek esetében is fennáll, volt olyan aki nyelvet

⁶ Arató László- Bányai Zoltán: Életfogytiglan Az apró kortyokban fogyasztott halál, Quintus Kiadó, 2009, 154.o.

⁷ Kiszely Pál – Nagy István Tanulmány Az idő rabságában Börtönügyi Szemle 2012. 3. szám 3-9.o

oktatott.⁸ Képzésük munkavégző képességük javításának, önbecsülésük felkeltésének, fenntartásának egyik eszköze. Az, hogy mit tanul egy tényleges életfogytiglanra ítélt, szinte mindegy, a lényeg, hogy érdeklődjön valami iránt. Ez mindenképp hasznos, napi elfoglaltságot jelent.⁹ Tulajdonképp sokan a halálbüntetés szinonímáját látják a TÉSZben. A reménytelenség, a kiszolgáltatottság, a legkisebb reménysugár elhalványulása. Napi pár óra biztosítva van a TÉSZ-es elítélteknek, a szabad ég alatt járhatnak amelyet több méteres vastag fal vesz körül, szögesdróttal, kamerákkal, fegyveres őrökkel, kutyákkal felpézsdítve. Amint azt már említettem, az elítéltek biztonsági okokból egymaguk tartózkodnak egy cellában. Elég csak arra a laikus fejvel gondolkodó emberre is gondolni, aki azt fogalmazza meg TÉSZ-esről mint oly sok ember, hogy már nincs mit veszítenijük.

2.1.1

TÉSZ az EU Tanács ajánlásában

A TÉSZ-t az EU tanács országaiban egységesen eltörölt halálbüntetés társadalmilag elfogadott alternatívájaként tekintik.¹⁰ Az USA-ban a halálbüntetés-ellenes mozgalmak révén számos államban vezették be a TÉSZ-t a capital punishment alternatívájaként. Ezáltal megfigyelhető hogy amelyik államokban bevezették a TÉSZ-t lényegesen csökkent a halálbüntetés ítélet hozása az esküdszék által. A recommendation No. R(2003)22 on conditional release, azaz Ajánlás a feltételes szabadon bocsátásról is megemlíti hogy biztosítani kell az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítéltnek a szabadon bocsátás feltételét. Emelett fontos megemlítenünk a Recommendation No. RE(2003)23 on the management by prison administration of life sentence and other long-term prisoners, azaz Az életfogytig tartó szabadságvesztésre és más hosszú időtartamú börtönbüntetésre ítélt fogvatartottaknak a börtönigazgatások általi kezeléséről szóló ajánlást, mely megfogalmazza hogy az életfogytig tartó szabadságvesztés és hosszú időtartamú szabadságvesztés büntetés célja hogy a fogvatartottak erősítése annak érdekében hogy társadalomban integrálódni tudjanak, és ezt követő szabadulásuk után törvénytisztelő életmódot tudjanak folytatni. Európai Tanácsnak a hosszú tartamú szabadságvesztés-büntetésekre vonatkozó két dokumentumát érdemes megvizsgálnunk Bán Tamás szerint. Az egyik a Bűnügyi problémák Európai Bizottsága XXV. albizottsága által 1974-ben készített általános jelentés a hosszútartamú szabadságvesztésre ítélt személyekkel való bánásmódról melynek 77. pontja azt

⁸ Fiáth Titanilla: Édenkert a rácsokon túl, Börtönügyi Szemle 2013. 2. szám 63.o.

⁹ http://birosag.hu/sites/default/files/allomanyok/Mailath-palyazat-erdmenyek/MGyTP-B-B-1-Gyuran_Ildiko_A_tenyleges%20eletfogytig_tarto_szabadsagvesztes_megitelese_j.pdf 13.o.

¹⁰ Gönczi Gergely: *A tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés emberi jogi megítélése –érvek ellenérvek*

tartalmazza hogy „valakit életfogytiglan bebörtönözni a szabadulás reménye nélkül embertelen cselekedet” . A másik az Eu Tanács Miniszterek Bizottságának a hosszú tartamú szabadságvesztés-büntetésre ítélt személyekkel való bánásmódról szóló (76) 2 számú határozata , melyben az az ajánlás olvasható a tagállamok kormányai részére hogy „ az életfogytiglani büntetésre ítéletekre nézve ugyanazokat az alapelveket alkalmazzák , mint amelyeket a hosszú tartamú szabadságvesztés-büntetésre ítéletekre alkalmaznak” . Ezek a dokumentumok részét képezik az EU Tanács közös tagállamai jogi kultúrájának az ET „acquis communautaire”-jének. Ezeknek az alapelveknek a kívül hagyása igaz nem okoz jogsértést de a tagállamok részéről nem igazán bölcs dolog.¹¹

Nemzetközi kitekintés:

Az európai országok a legsúlyosabb büntetés jellege szerint **négy** kategóriába sorolhatók be.

- Tényleges életfogytiglani szabadságvesztés: Anglia Wales Hollandia
- Határozatlan ideig tartó szabadságvesztés hosszú kötelező minimumidővel : 25 és 40 év közötti, hosszú kötelezően letöltendő részt követően biztosít feltételesen szabadságra bocsájtási lehetőséget → Bulgária, Csehország, Észtország, Franciaország, Lengyelország, Lettország, Oroszország, Románia, Szlovénia és Ukrajna
- Határozatlan ideig tartó szabadságvesztés alacsonyabb kötelező minimumidővel: Az e kategóriába sorolható országok közül a skála két végén Írország (7 év), és Svédország (18 év) áll. Jellemzően 10 és 15 év között határozza meg a legkorábbi felülvizsgálat lehetőségét → Ausztria, Belgium, Dánia, Finnország, Görögország, Németország, és Svájc jogrendszere
- Határozott idejű szabadságvesztés : Csak határozott idejű szabadságvesztést ismer – 40 éves maximummal → Bosznia-Hercegovina, Horvátország, Románia és Szerbia. Portugália, Spanyolország, Norvégia és Izland joga alacsonyabban határozza meg a maximumidőt.¹²

3

Klasszifikáció a Szegedi Fegyház és Börtönben

¹¹ Nagy Anita :Szabadulás a Büntetés-Végrehajtási Intézetből Bíbor Kiadó 2015

¹² http://birosag.hu/sites/default/files/allomanyok/Mailath-palyazat-erdmenyek/MGyTP-B-J-1-Gonczi_Gergely-A_tenyleges_életfogytig_tarto_szabadsagvesztes_emberi_jogi_megitelese_j.pdf 8.o Majláth György-Ezt egy életen át kell játszani-és még azon is túl

A következőkben a rezsimeket vázolnám fel a Szegedi Fegyház és Csillagbörtönben.

A HSR-körlet, vagyis a Hosszúidős Speciális Rezsim:

A hosszú időre ítélt körletén a tényleges életfogytiglanra ítélt, illetve a hosszú időtartamú ítéletek miatt kiemelt figyelmet igénylő fogvatartottak vannak elhelyezve¹³. A körlet működésének jogszabályi alapja a 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 47/A. §-a. A HSR-körlet legalapvetőbb sajátosságai a következők: két helyiségből álló egy- és kétszemélyes zárkák (lakóegységes zárkák), a körlet hermetikusan el van zárva más körletrészekről. A körleten egy önálló sétaudvart alakítottak ki, ahol az elítélt a szabadlevegőn tartózkodhat. Ez a sétaudvar az épület tetején található. A körleten team-rendszer működik, az ide beosztott fel- ügyelet kizárólag ezen a körleten teljesít szolgálatot. A körlet létszáma jelenleg 13 fő, valamennyi elítélt TÉSZ-szabadságvesztést tölt. A körlet lényegi eleme, hogy a maximális biztonsági feltételek mellett a fogvatartott számára élhető feltételeket biztosítson (otthonbörtön).

BSR-körlet – A Biztonsági Speciális Rezsim:

A Biztonsági Speciális Rezsimben az intézet biztonságára veszélyes, valamint a végrehajtás rendjével folyamatosan szembeszegülő elítélteket helyezzük el. Ezen a körleten jellemzően egy- és kétszemélyes elhelyezés érvényesül. A körleten elhelyezett elítéltek a közös programokon nem, vagy csak kivételesen vehetnek részt. Ezen a körleten is team-rendszer működik. A körlet létszáma 19 fő, ebből 9 fő életfogytig tartó szabadságvesztés-büntetését tölti, 3 fő TÉSZ-es, a fennmaradó 7 fő határozott ideig tartó fegyházbüntetésre van elítélve.

A 2-es számú Nevelési Csoport (pszichoszociális körlet):

A pszichoszociális körleten azok az elítéltek vannak elhelyezve, akiknek a normál fegyház körletén való elhelyezése az elkövetett bűncselekmény sértettjei miatt (gyermekek, nők, időskorúak) nem megoldható. Ezen a körleten nyernek elhelyezést azok az elítéltek, akiknek az elhelyezése – a végrehajtás során létrejött beilleszkedési problémák miatt –, a normál fegyház körletén ellehetetlenült, és azok az elítéltek is, akiknek elhelyezése a szexuális¹⁴ orientáltságuk miatt a normál fegyház körletén nem megoldható.

A 4-es számú Nevelési Csoport („nyitott fegyház” körlet):

¹³ Matovics Csaba: *A szegedi fegyház és börtön hosszúidős speciális rezsimű (HSR) körletének működési tapasztalatai*. Börtönügyi Szemle 2009. 2. 99-108. o.

¹⁴ Fiáth Titanilla: *Szexualitás a börtönben/ II. rész/* Börtönügyi Szemle, 2012. 3. 41-48.o

Az intézet azért hozta létre ezt a nevelési csoportot, mert a végrehajtás rendjéhez igazodó, példás magatartású elítéltek részére egyfajta rezsimbeli könnyebbséget kívánt gyakorlatként meghonosítani, hogy az elítélteket tovább ösztönözze, bevonja a végrehajtásban való együttműködésre. A „könnyített fegyház körlet” sajátossága, hogy a napszak egy bizonyos részében a körleten a zárkák nyitva vannak. Fontos kitétel, sajátos követelmény az itt elhelyezést nyert elítéltek részére, hogy amennyiben fegyelmi cselekményt követnek el, azonnal kihelyezik őket a körletről.

A Gyógyító-nevelő Csoport:

Ezen a körleten a vonatkozó rendelkezések értelmében azok az elítéltek vannak elhelyezve, akiknek behelyezését az IMEI (Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyintézet) az elítélt kivizsgálását követően javasolja.¹⁵ Az itt elhelyezett elítélt-populáció több „rétegből” tevődik össze. Számottevő azok száma, akiknek a végrehajtás során a kapcsolattartása (jellemzően 8-10 év után) teljesen megszűnt, egészségügyi problémáik miatt nem munkáltathatók, vagy más egyéb okból kiszolgáltatottak. Ezen a körleten nyernek elhelyezést továbbá a személyiségzavaros elítéltek, a súlyos beilleszkedési és magatartásbeli problémákkal küszködő elítéltek, valamint ideiglenesen azok az elítéltek, akik valamelyik körleten fegyelmi cselekmény sértettjei lettek. A Gyógyító-nevelő Csoportban team-rendszer működik, melynek tagjai a nevelők, a szociális segédelőadó és az intézet szakpszichológusa.

Az Átmeneti Csoport:

Az elítélt két évvel a várható szabadulása előtt – az intézet parancsnokának döntése alapján – átmeneti csoportba helyezhető. A csoportban elhelyezett elítélt a személyes szükségletére fordítható pénzösszeget (vagy annak egy részét) készpénzben is megkaphatja. Megszüntethető az átmeneti csoportba való helyezés, ha az elítélt ismételt olyan fegyelemsértést követ el, amely miatt magánelzárás-fenyítést szabnak ki, vagy a csoportban elhelyezett elítélt ellen újabb büntetőeljárás indult. A feltételes szabadságra bocsátás előterjesztésekor az átmeneti csoportba helyezéshez készült véleményt ki kell egészíteni az elítélt átmeneti csoportban tanúsított magatartásának az értékelésével is. Az átmeneti csoport létszáma jelenleg 43 fő, ebből 13 fő életfogytig tartó szabadságvesztés büntetését tölti.¹⁶ Az elítéltek jelentős része külső munkahelyen dolgozik, egy kidolgozott rendszer alapján az átmeneti csoport tagjai

¹⁵ 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 173. § (1) bek

¹⁶ Simon Attila: Az Átmeneti Csoport Szegeden. Börtönügyi Szemle, 2005. 3. 18-19. o

lehetőséget lapnak arra, hogy előbb csoportosan, majd egyénileg is elhagyhassák az intézet területét.

A Kábítószer Prevenációs Részleg:

A Kábítószer Prevenációs Részleg működésének törvényi alapját a 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 76/A-C. §-ai képezik. A prevenációs körletre az elítélt a kérelme alapján akkor helyezhető be, ha vállalja (írásban nyilatkozik), hogy a kábítószer-mentesség ellenőrzése érdekében aláveti magát rendszeres vizsgálatoknak, és azokhoz vizsgálati anyagot (testvialadékokat) szolgáltat. A prevenációs részlegen történő elhelyezésről a nevelő javaslatára a befogadási bizottság dönt. A Kábítószer Prevenációs Részleg – amint arra legkorábban a 18/2002. (XI. 30.) IM rendelettel módosított jogszabály lehetőséget adott¹⁷ – létesítése azonnal megtörtént intézetünkben.

*Áttekintve a speciális csoportokat, megállapíthatjuk, hogy a felülvizsgálattal életfogytig tartó szabadságvesztésre ítéltnek jóval több mint fele, közel 100 fő a speciális csoportok valamelyikében tölti szabadságvesztés büntetését, a TÉSZ-esek esetében pedig csak 1 fő van normál fegyház körleten elhelyezve, a további 20 fő a speciális csoportok valamelyikében tölti ítéletét.*¹⁸

3.1

TÉSZ Végrehajtása

„Hosszúidejű Speciális Rezsim” –erre szolgál a HSR rövidítés. Ide a Szegedi Csillagbörtön legfelsőbb szintjére Magyarország legrettegettebb bűnözői töltik a tényleges életfogytiglant. A HSR-t 2005. október végén adták át, az első fogvatartottakat november elején költöztették a különleges biztonsági szempontok alapján kiépített objektumba. Körlet sajátossága hogy idejön az orvos, pedagógus, lelkész, pszichológus. Sokan „fegyház a fegyházban”-ként emlegetik.¹⁹

¹⁷ Dani Zita: *Kábítószer fogyasztók a börtönben*. Börtönügyi Szemle, 1999. 4. 72-74. o.; Dani Zita: *A Szegedi Fegyház és Börtön kábítószer prevenációs körlete*. Börtönügyi Szemle, 2005. 3. 20-22. o.

¹⁸ Kiszely Pál: Merre tovább, magyar életfogytiglan? Klasszifikáció a Szegedi Fegyház és Börtönben Börtönügyi Szemle 2013/1.

¹⁹ http://index.hu/bulvar/2011/07/25/akiket_csak_a_halal_ment_meg_a_rabsagtol/

A TÉSZ-esek nagyrésze Szegedi Fegyházban tölti mindennapjait. TÉSZ-re ítélt nők a elzárása a Kalocsai Fegyház és Börtönben történhet. A TÉSZ-re ítélték sajátos bánásmódot követelnek, ezáltal megnehezítve a börtönszemélyzet mindennapjait. Ennek oka egyszerű. Nincs előttük motiváció, szabadulás reménye sincs reális elérhetőségben, rájuk nagyobb szankciót nem tudnak mérni, így nincs veszténivalója. Most a következőkben a TÉSZ-es „életformát” vetíteném papírra. Csapó József ²⁰dandártábornok tudná legjobban megfogalmazni aki a Szegedi Fegyház és börtönnek volt 10 évig vezetője. idézem: „A rabok kapaszkodókat keresnek, hogy elviselhetőbbé tegyék a mindennapokat a börtönben. Még azok is akik tényleges életfogytiglanra vannak ítélve, abban a hitben élnek hogy a jogszabály változhat, és akkor megszűnik az a büntetési forma , amelyben élnek a börtön falai között.” A rabok tisztában vannak azzal a ténnyel, hogy kizárólag csak Magyarországon létezik ez a büntetési forma. A HSR körlet felépítése a következő: alapterülete 343 négyzetméter melyhez tartozik egy 16,6 négyzetméteres sétaudvar. Ennek kialakítására a Csillag tetején volt lehetőség, ahonnan a rabok a várost nem, csak a szabad égboltot láthatják. a zérkék területe 9 négyzetméter, és itt egy 45 négyzetméteres közösségi helyiség is található, ami tornázásra főzésre szolgál. Továbbá egy 11 négyzetméteres zuhanyzó, és 109 négyzetméteres folyosó tartozik a körlethez.

Napirend: ébresztés időpontja : 5.15, ezután 35 perc áll rendelkezésre a tisztálkodásra, és a zárka rendbetételére. Ezt követi a reggeli vagy gyógyszerosztás 6.00-kor létszámmellenőrzés. Ezt követően szabad levegőn tartózkodhatnak, melynek elég szigorú házirendje van. „A körletben egyszerre maximum két fő elítélt mozgatható, a foglalkoztató helyiségben is egy időben csak két elítélt tartózkodhat, a szabad levegőn tartózkodáson szintén maximum két elítélt vehet részt egyszerre. Az elítéltek részére a szabad levegőn tartózkodás a körleten belül kialakított, ráccsal zárt, bekamerázott sétaudvaron töreténik. A zárkákat két körletfelügyelő jelenlétében lehet kinyitni, az elítélteket két felügyelő kíséri.” Az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélték a Szegedi Fegyház börtönben számos nevelési csoportban vannak , az I. objektum Csillag alakú épületegységében, a fegyház körleten vnanak elhelyezve. Léteznek bizonyos felkészítő csoportok, ahol az elítélt büntetési időre történő felkészítése zajlik. Ezt követően az elítéltet a Befogadási és Foglalkoztatási bizottság egy nevelési csoportba helyezi. Bizottság eldönti hogy az egyén normál fegyház körleten helyezhető el vagy számára speciális nevelési csoportot kell kijelölni.

²⁰ Arató László-Bétyi Zoltán: Életfogytiglan.Az Apró kortyokban fogyasztott halál -Quintus kiadó 2009

Ezen csoportok egyike az ún. pszichoszociális körlet, amit azoknak az elítélteknek alakítottak ki, akik idősebb koruknál kiszolgáltatottak, vagy akiket ez alkövetett bűncselekményük miatt taszít ki a börtöntársadalom. Létezik a kis létszámú zárkaközösség. Ide azok tartoznak akik nők, kiskorúak sérelmére követtek el bűncselekményt, vagy nemi erkölcs ellen vétettek. Bár itt vannak azok is akiknek a szexuális nézetük miatt nem fogad el a börtönpopuláció. Egy másik körleten az erőszakmentes körleten a „mintha” elítéltek tartózkodnak. Azok az elítéltek akik segítik a büntetés végrehajtást, elfogadják a rendet, intézet rendjébe könnyen beilleszkednek. a BSR körletbe azok tartoznak, akik nem fogadják el a büntetés végrehajtás intézet rendjét, nem tudnak beilleszkedni. Ezen a körleten is találhatók egy vagy épp kétszemélyes zárkak. Itt az általános fegyházkörülmények az irányadók. Megfigyelhető tendencia hogy az elítéltek kapcsolattartása lassan leépül a külvilággal szemben amit Kisely Pál és Nagy István is kifejt a tanulmányából. Legfőképpen a család fordul el az elítéltektől. Az intézet egyik fontos célja, hogy kiemelt figyelemmel fektetnek hangsúlyt arra, hogy az elítéltek értelmes dolgokkal töltsék az időt. Például kisállat gondozás . Összeségében összefoglalható egy esetet leszámítva, hogy ez a büntetési rezsim jó döntésnek bizonyult, és súlyosan sértő fegyelmi cselekmény nem történt. Az egy kirívó eset egy szökési kísérlet volt, ami azt mutatja hogy a TÉSZ-eseknek tényleg nincs vesztenivalójuk, mindent bevetnek, ami megköveteli az elhelyezés, őrzés, felügyelet legjavát. ²¹

3.2 HSR kialakítása:

A HSR körletrész , függőfolyosós rendszerben épült Csillag épület egyik szárnyában úgy lett kialakítva, hogy a kivitelezés során a függőfolyosókat egy rácsozattal és padozattal teljesen elkülönítették az épület többi körletrésztől. A kivitelezés során a körletrészen az egymás mellett lévő zárkak átjáróval történő összenyitásával egy nyolc lakóegységes zárka jött létre, valamint helyet kapott a körleten további két kríziszárka is²². Ez az építészeti megoldás rendhagyónak tekinthető a magyar bv. intézetek viszonylatában, hiszen az eredetileg 7,81 m² alapterületű zárka a mellette lévő zárkával egybenyitva egy 15,62 m² alapterületű helyiséget, lakóegységes zárkát eredményezett. A lakóegységes zárka két részből áll: egy nappali (dolgozó), valamint egy éjszakai (háló) részből. A zárkak ily módon történő felosztása lehetővé teszi, hogy az elítéltek a rendelkezésükre álló belső teret feloszthatják, a környezetet az életformájuk, ízlésük szerint alakíthassák ki. Rátérve a TÉSZ-re ítélték intézetben belüli személyi körülményeire, az elmúlt tizenkét évben az alábbiakat figyelhettük meg. A jelenleg

²¹ Kisely Pál-Élet a rácsok mögött- Tényleges életfogytiglan Börtönügyi Szemle 2012/3. 3.o

²² Matovics Csaba (2009): *A Szegedi Fegyház és Börtön hosszútávú speciális rezsimű (HSR) körletének működési tapasztalatai*. Börtönügyi Szemle 2009/2. 99-108.o.

szabadságvesztés-büntetésüket töltők több mint felét nem látogatják, a kapcsolattartásuk a külvilággal lassan leépül. Számszerűsítve: 11 főt egyáltalán nem látogatnak a hozzátartozók, 3 főt csak igen ritkán, míg 6 főről mondható el, hogy rendszeresen (havi rendszerességgel) fogad látogatót intézetünkben. A kapcsolattartás további formáit elemezve: 10 fő rendszeresen folytat levelezést hozzátartozóival, 8 fő egyáltalán nem ír és kap levelet, egy fő ritkán kap levelet, míg egy fő „há- zon belül” egy másik elítélttársával levelez. A távbeszélőt csupán 8 fő használja rendszeresen, két fő ritkán, és 10 fő egyáltalán nem él a telefonálás lehetőségé- vel. Csomagot hozzátartozóitól 8 fő kap rendszeresen, 4 fő ritkán és 8 fő egyáltalán nem kap csomagot. A rendszeres kapcsolattartók az esetek többségében az elítélt családtagjai, a szülők és testvérek, más rokonok és a barátok csak igen ritkán érintkeznek az TÉSZ-re ítélttel.²³

4

TÉSZ a Nemzetközi Egyezményekben

A TÉSZ olyanfajta büntetés , amely kizárja a felülvizsgálat lehetőségét, ezáltal szorosan kapcsolódik az emberi méltósághoz való joghoz. Ilyen szempontokat fogalmaz meg a hazai szakirodalomban többek között (Kelemen Ágnes²⁴, Hagymási Kornélia²⁵, Juhász Zoltán..). Az Emberi Jogok Európai Bírósága ma kimondta: A tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés magyar szabályozása az embertelen, megalázó büntetés tilalmába ütközik, vagyis sérti az Emberi Jogok Európai Egyezményét. Az ítélet lényege az, hogy minden fogvatartottnak joga van , hogy meghatározott időnként megvizsgálják őket, hogy indokolt e a fogvatartásuk. A Tész magyar szabályozása ezt semmiképp nem teszi lehetővé , nem biztosít lehetőséget a szabályozásra ezért például megsértette Magyar László jogait. 2009 –ben a Magyar Helsinki Bizottság az Alkotmánybíróhoz fordult hogy semmisítse meg a tész kiszabását lehetővé tevő rendelkezéseket, mert a tész sérti az emberi méltósághoz való jogot. A társadalom védelme egyébként is lehetővé van téve mivel a feltételes szabadon bocsátást a bíróság megvizsgálja , és 30 év után is dönthet úgy hogy a szabadságvesztést fent kell tartani. Másrésről a tész aránytalan terhet ró, mivel amint azt már hangsúlyoztam előzőekben , aki élete végéig rács mögé kerül, annak a fenntartása komoly költségekbe kerül, mellesleg nincs veszténivalója ezért közvetlen veszélynek vannak kitéve az őt örökök, illetve a személyzet. 2012. január 1-ig a

²³. Kiszely Pál: Élet a Rácsok mögött Börtönügyi szemle 2012/3. 3.o

²⁴ Kelemen Ágnes: A halálbüntetés eltörlése és az életfogytiglani szabadságvesztés gyakorlata Angliában. Magyar jog, 1991/1., 43-49

²⁵ Hagymási Kornélia: Végtelen idő rácsok mögött. Börtönügyi Szemle, 2009/2. 61-76

beadványról az Alkotmánybíróság nem határozott így az eljárás megszűnt. Még így is van egy kis reménysugár amellyel tulajdonképp az állam élhet, és jó érv lehet számukra az ilyen fajta támadásokkal szemben, hogy a köztársasági elnök enyhítheti a tész-re ítélt büntetését ha erre indokoltnak látja, ezáltal lehetőség adódik a tész-re ítélt számára hogy újra a társadalomban találhassa magát, de erre aligha van egy hajszálnyi kis esély. ²⁶

4.1 Magyar László kontra Magyarország

Strasbourgban 2014. május 20.-án tisztán kimondták: a magyar gyakorlat rossz, a feltételes szabadságra bocsájtás lehetőségét kizáró tényleges életfogytiglan, jelen feltételek mellett, az Emberi Jogok Európai Egyezményébe ütközik.

Az emberi jogok európai bíróságának döntése értelmében nem önmagában a tényleges életfogytig tartó szabadság intézménye, hanem a megfelelő felülvizsgálat hiánya miatt sértő a magyar szabályozás, hiszen azt, hogy a büntetés fenntartása továbbra is szükséges-e, vizsgálni kellene.

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság a 8.B.184/2006/385. számú, illetve a Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Bf.II.292/2009/56. számú, 2009. december 16. napján jogerős ítéletében Magyar László III. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként, nyereségvágyból és több emberen elkövetett emberölés büntettének kísérletében, 21 rendbeli rablás büntettében, és 37 rendbeli más bűncselekményben. Ezért őt halmazati büntetésül - mint többszörös visszaesőt - életfogytig tartó fegyházbüntetésre, tíz év közügyektől eltiltásra és tíz év közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható. ²⁷

Magyar László azért fordult Strasbourghoz, mert álláspontja szerint a tényleges életfogytig tartó börtönbüntetése embertelen és megalázó, mivel esélye sincs a felülvizsgálatra. Magyar László jelenleg a szegedi Csillag börtönben tölti tényleges életfogytiglani börtönbüntetését. Magyar László III. rendű terhelt 2010. december 9. napján a Magyar Köztársaság ellen kérelmet nyújtott be a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bíróságához (továbbiakban: EJEB) többek között az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény (továbbiakban: Egyezmény) 3. cikkének a megsértésére hivatkozással. A feltételes szabadságra bocsátás lehetősége nélküli életfogytiglani

²⁶ dr. Nagy Anita-Szabadulás a Büntetés-Végrehajtási Intézetből 165. o.

²⁷ <http://www.lb.hu/hu/sajto/osszefoglalo-tenyleges-eletfogytig-tarto-szabadsagvesztesre-itealt-magyar-laszlo>

szabadságvesztés büntetését sérelmezte. Az EJEb a 2014. május 20. napján hozott, 2014. október 13. napján végleges ítéletében az Egyezmény 3. cikkének megsértését megállapította. Az Egyezmény 3. cikke kimondja: "Senkit sem lehet kínzásnak, vagy embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni."²⁸

Az EJEb határozatában foglaltakra figyelemmel a Legfőbb Ügyészség a Büntetőeljárás törvényben írt kötelezettségére figyelemmel - Magyar László III. rendű terhelt javára felülvizsgálati indítványt nyújtott be a Be. 416.§-a (1) bekezdésének g) pontjában megjelölt okból. Az EJEb határozatában foglaltakra figyelemmel a Legfőbb Ügyészség a Büntetőeljárás törvényben írt kötelezettségére figyelemmel - Magyar László III. rendű terhelt javára felülvizsgálati indítványt nyújtott be a Be. 416.§-a (1) bekezdésének g) pontjában megjelölt okból. Összegzésül megállapítható hogy a felülvizsgálatra azért van szükség, hogy ezen elítélteket érdekeltté tegyük a jó magaviseletben. Minél súlyosabb büntetésről beszélünk ugyanis, annál kevésbé motiválható az elítélt, így lényegében következmény nélkül követhetnek el bármit mások ellen. Mit tehet a magyar állam? Ha nem módosítják a Btk-t, az állam perek sorát veszítheti el Strasbourgban.²⁹

4.1.1

Merre tovább magyar életfogytiglan?

A főcímben felvetett, látszólag provokatív kérdés időszerűségét véleményünk szerint több, akár egymással összefüggő körülmény is indokoltta teheti. Intézetünk esetében mindenekelőtt az, hogy a jelenleg alkalmazott gyakorlat szerint a felülvizsgálati idővel életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélték, továbbá a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztésre (a továbbiakban: TЭСZ-re) ítélt fogvatartottak (a továbbiakban: TЭСZ-esek) ítéleteinek végrehajtására kijelölt intézet továbbra is a Szegedi Fegyház és Börtön. Az intézet jelenleg komoly elhelyezési gondokkal küzd. A Szegedi Fegyház és Börtön fegyház körlete, a Csillag telítettsége elérte a szakmai tűréshatárt, az elhelyezhető férőhelyek száma a felmerülő jelentős biztonsági kockázatok miatt tovább már nem bővíthető. Tendenciákból megfigyelhető hogy növekedett a fogvatartotti létszám. A szegedi Fegyház Börtönben a fogvatartottak száma :1981 ben : 80 fő , 1991 ben: 164 2004 ben: 183 2012 ben : 191 A megnövekedett fogvatartotti létszám az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélték

²⁸ http://birosag.hu/sites/default/files/allomanyok/Mailath-palyazat-erdmenyek/MGyTP-B-B-1-Gyuran_Ildiko_A_tenyleges%20eletfogytig_tarto_szabadsagvesztes_megitelese_j.pdf 23.o.

²⁹ Majláth György (Tudományos pályázat) Ezt egy életen át kell játszani- és még azon is túl

vonatkozásában fokozatosan érezteti hatását, mely nem utolsó sorban a kiszabott ítéletek gyakoriságából, valamint az ítéletekben meghatározott felülvizsgálati idő átlagának megnövekedéséből fakad. A büntetőpolitika aktuális változásai iránt mindig is érzékeny fogvatartotti populáció életében komoly hangulati ingadozás, kilátástalanság, reménytelenség lett úrrá miközben figyelemmel kísérték az 1949. évi XX. törvény, az Alkotmány helyét átvevő, a 2012. január 1. napján hatályba lépett Alaptörvény társadalmi vitáját, annak kimenetelét és a törvény elfogadását. Mint ismeretes, az Alaptörvény „kőbe véste” a TÉSZ intézményét. A mindennapok végrehajtásában új kezdetnek tekinthető e jelentős törvényi változás. A vizsgált kérdés időszerűségének taglalásánál a jövőt tekintve figyelemmel kell lennünk még egy igen fontos körülményre. Az elmúlt évek során a büntetőpolitikai akarat töretlen volt abban, hogy az országnak új büntető törvényt adjon. Ha csak a két legjelentősebb törekvést vesszük is figyelembe (a Btk. módosítására vonatkozó, gyors egymásutánban készült öt változat voltaképpen inkább a politikai bizonytalanságot támasztotta alá) várható volt, hogy előbb vagy utóbb új büntető törvénye lesz Magyarországnak. 2013. július 1. napján hatályba lépett a 2012. évi C. törvény, az új Büntető Törvénykönyv, mely az 1978. évi IV. törvényt váltja fel. Az új büntető kódex – az Alaptörvényben foglaltakra is figyelemmel – alkalmazza a TÉSZ intézményét is. A feltételes szabadságra bocsátásra vonatkozó törvényi rendelkezések a következőképpen alakultak: „42. § Életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása esetén a bíróság az ítéletében meghatározza a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját, vagy a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét kizárja. 43. § (1) Ha a bíróság életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása esetén a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét nem zárja ki, annak legkorábbi időpontját legalább huszonöt, legfeljebb negyven évben állapítja meg. A feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját években kell meghatározni. Életfogytig tartó szabadságvesztés esetén a feltételes szabadság tartama legalább tizenöt év.” Ezt követően a törvény nevesíti azokat az eseteket, melyeknél a TÉSZ-t lehet alkalmazni. „44. § (1) Életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása esetén a bíróság a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét csak az alábbi bűncselekmények miatt zárhatja ki: a) népirtás [142. § (1) bekezdés],

b) emberiség elleni bűncselekmény [143. § (1) bekezdés],

c) apartheid [144. § (1) és (3) bekezdés],

d) hadikövet elleni erőszak súlyosabban minősülő esete [148. § (2) bekezdés],

e) védett személyek elleni erőszak [149. § (1)-(2) bekezdés],

f) nemzetközi szerződés által tiltott fegyver alkalmazása [155. § (1) bekezdés],

- g) egyéb háborús bűntett (158. §),
- h) emberölés súlyosabban minősülő esete [160. § (2) bekezdés],
- i) emberrablás súlyosabban minősülő esete [190. § (3)-(4) bekezdés],
- j) emberkereskedelem súlyosabban minősülő esete [192. § (6) bekezdés],
- k) alkotmányos rend erőszakos megváltoztatása [254. § (1) bekezdés],
- l) rombolás súlyosabban minősülő esete [257. § (2) bekezdés],
- m) fogolyzendülés súlyosabban minősülő esete [284. § (4) bekezdés],
- n) terrorcselekmény [314. § (1) bekezdés],
- o) jármű hatalomba kerítése súlyosabban minősülő esete [320. § (2) bekezdés],
- p) közveszély okozása súlyosabban minősülő esete [322. § (3) bekezdés],
- q) zendülés súlyosabban minősülő esete [442. § (4) bekezdés],
- r) előjáró vagy szolgálati közeg elleni erőszak súlyosabban minősülő esete [445. § (5) bekezdés], ha azt személy elleni vagy dolog elleni erőszakkal követik el. (2) A feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét ki kell zárni, ha az elkövető
- a) erőszakos többszörös visszaeső, vagy
- b) az (1) bekezdésben meghatározott bűncselekményt bünszervezetben követte el.³⁰

Mint látjuk, a vizsgált kérdéskörben jelentős különbség a jelenleg hatályos, valamint az ez év közepén hatályba lépő büntető kódex között; annyi mindenképpen szembetűnő, hogy az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása esetén a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi időpontját legalább huszonöt, legkésőbbi időpontját legfeljebb negyven évben állapítja meg. A végrehajtás szempontjából ez is egy fontos előrelépésnek mondható, hiszen ma Magyarországon két olyan elítéltet is számon tartunk (az egyik a Szegedi Fegyház és Börtönben tölti szabadságvesztését), akik esetében az eljáró bíróságok a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját 50 évben határozták meg. Megjegyzendő még, hogy tíz fölött van azon elítéltek száma intézetünkben, akik esetében a bíróság 40, vagy 40 év fölötti időben állapította meg a felülvizsgálat legkorábbi időpontját. A fogvatartottak életkorát, valamint a kiszabott ítélet nagyságát figyelembe véve kijelenthetjük, hogy ezek az elítéltek gyakorlatilag a várható szabadulás minden reménye nélküli „TÉSZ-szerű” ítéletet töltenek. A fentiekől eltekintve, valamint a kialakultnak mondható bírói és büntetés-kiszabási gyakorlatot is figyelembe véve jelentős változás e kérdésben szerintem prognosztizálható, vagyis az életfogytiglanra ítélt létszámának viszonylag könnyen modellezhető növekedésével a továbbiakban is komolyan számolnunk kell. Az elmúlt évek

³⁰ Btk. 2012. évi C törvény

bírói gyakorlatát figyelemmel kísérve egyelőre úgy tűnik, hogy a TÉSZ-re ítélet tekintetében továbbra is éves szinten mintegy 5-6 jogerős ítélettel számolhatunk.^{31 32}

5

Kötelező Kegyelmi eljárás

2014 május 20.-án Magyar László kontra Magyarország meghozott ügyben az EJEB kimondta hogy hogy a Tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés nem felel meg az Európai Jogok Európai Egyezményének, aminek következményeképp a magyar államot több ezer eurós bírságra kötelezték. Amint azt már említettem az EJEB megállapította az Emberi Jogok Európai Egyezmény 3. cikkének megsértését. Ennek az egész ügynek fontos szerepe volt a kötelező kegyelmi eljárás kialakulásában. Az életfogytig tartó szabadságvesztéssel kapcsolatban a következő kritériumokat kellett volna tartalmazni Magyarországnak :

- biztosítani kell a rehabilitáció lehetőségét, és a szabadulásra való esélyt,
- legalább huszonöt esztendő elteltével sor kerüljön felülvizsgálatra, legyen nemzeti mechanizmus erre
- az elítéltnak joga legyen arra, mikor meghozzák az ítéletét, máűr tisztában legyen azzal, hogyan kell viselkednie hogy szabadulásra esély nyíljon³³

Nagyon fontos volt a jogalkotónak újragondolni a TÉSZ intézményét, mivel Magyar László ügye kapcsán megannyi elítélt perelhette volna az államot, és megannyi pert bukott volna el a Magyar Állam. Az egyéni kegyelmezés egyedül a köztársasági elnök gyakorolhatja. Kegyelmi eljárás típusai: - eljárási - végrehajtási - mentesítés iránti kegyelmi eljárás. A kegyelmi eljárásnak e fordulatban a célja hogy a tényleges életfogytigra ítéltnek 40 év elteltével hivatalból indul meg a kegyelmi eljárás , amelyet egy jövőben felálló kegyelmi bizottság fog elbírálni. Nagyon fontos megjegyezni hogy az egyéni kegyelem jogkörét azonban csak a köztársasági elnök gyakorolhatja.³⁴

³¹ 47.o. Kiszely Pál: Merre tovább, magyar életfogytiglan? Börtönügyi Szemle 2013/1. szám 47.o

³² Kiszely Pál – Nagy István: *Az idő rabságában. A hosszú időre ítélték büntetés-végrehajtási helyzete a Szegedi Fegyház és Börtönben.* Börtönügyi Szemle, 2012. 3. 1-16. o.

³³ Dr. Nagy Anita : Szabadulás a Büntetés Végrehajtásból -52.o.

³⁴ <http://igazsagugyiinformaciok.kormany.hu/tajekoztato-az-altalanos-kegyelmi-eljarasrol>

A TÉSZ-es elítéltek számára elsődlegesen a Szegedi fegyház Börtön szolgál a letöltés helyéül, de a túlszűfolttság már lehetővé teszi például Sárospatakon, hogy más intézetekben is elhelyezzenek TÉSZ-est.³⁵ Statisztikából kimutatható hogy egyértelműen növekedett, az életük végéig fogvatartottak létszáma. 2009. június 1-jén például csak a Szegedi Fegyház és Börtönben fogva tartott életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélték száma 146 fő volt³⁶. 29 Speciális büntetés, így speciális elhelyezést és felügyeletet is igényel. A büntetés-végrehajtási intézetben az elkövetett bűncselekménytől, az elítélt személyiségétől, börtönrutinjától függően az elítélt egyéni kockázatkezelési mutatói alapján döntenek abban a kérdésben, hogy az elítéltet speciális nevelési csoportban vagy normál fegyházas körleten helyezik el. Az itt lakók szigorú időbeosztás szerint, elkülönítve élnek. Elkülönített körlet funkciója kettős:

-egyrészt az életfogytaglanra ítélték tartalmas élet feltételeinek a biztosítása
-másrészt a büntetés végrehajtási szervezet biztonságos működése és a rendkívüli események prevenciója.

Kialakításakor nagy hangsúlyt fektettek arra, hogy az az épület többi részétől elkülönüljön. Az „elkülönítést” a függőfolyosó padlóvá alakításával, valamint a folyosót lezáró lemezborítású rácsozat beépítésével tették lehetővé a Csillagban. A Csillagbörtön, abban a tudatban hogy az elítéltek itt életük végéig töltik a szabadságvesztésüket, igyekeznek kielégíteni az elítéltek szükségleteit, tevékenységeinek gyakorlásának a feltételeit. Kiemelt figyelmet fordítanak arra hogy a TÉSZ-es hasznos tevékenységgel töltse el az idejét, például lehetőséget biztosítanak az elítélteknek a munkához, ami fontos ismére a rezsimnek. A biztonság és rend fenntartása céljából törekedni kell elsődlegesen, hogy olyan munkát végezzenek az elítéltek, amelyet a zárkájukba teszik például, hogy fokozott felügyelet alatt legyenek. Fokozott figyelmet fordít a rezsim arra is hogy, a munkaeszközök olyanok legyenek hogy ne tudjanak kárt tenni magukban az elítéltek, ami egy tész-esnél kiemelet fontosságú, mivel akinek nincs mit vesztenie az mindenre képes, még arra is hogy magában kárt keletkeztessen. Később viszont hasznos napi elfoglaltság kell hogy legyen a munkavégzés, szakmai gyakorlat tanulása, hogy valami iránt érdeklődjének, akarják az

³⁵ Kiszely Pál: Merre tovább, magyar életfogytiglan? Börtönügyi Szemle 2013/1. szám 47.o

³⁶ Matovics Csaba : *A Szegedi Fegyház és Börtön hosszútávú speciális rezsimű (HSR) körletének működési tapasztalatai* Börtönügyi Szemle 28. évf. 2. szám 2009/2. 99.o.

elítéltek fejleszteni önmagukat . az önműveléshez, tanuláshoz való jog még a tényleges életfogytosok esetében is fennáll. Képzés célja, önbecsülésük fenntartása, képességük javulása. Az hogy mit tanul az lényegtelen csak érdeklődjön valami iránt. Különösen fontos hogy az elítélt rendelkezzen valami hobbival, mert ha te nem foglalkoztatod őt, akkor majd ő fog téged foglalkoztatni, ami állapotban az első a helyesebb megállapítás. A sport és szabadidős tevékenység hozzájárul a szellemi és fizikai állapot javulásához, kondíció fenntartásához. Többfunkciós foglalkoztató helyiségben , sporteszközök, bordásfal, asztali foci, asztalitenisz, főzősarok. A körletrészen található növényeket amelyek sajátosak ebben a vonatkozásban az elítéltek gondolják, mely lehetőséget kiváltságnak érzik. 2008 óta kisállat program is jelen van, és a vallás sem elhagyagolható.³⁷

5.1.1

TÉSZ Külföldi viszonylatban

Arra kijelentést tehetünk hogy európai államok többsége ismeri a határozatlan időtartamú szabadságvesztés intézményét., de azt is megállapíthatjuk hogy európai államok büntetőjoga ismeri, és alkalmazza az életfogytig tartó szabadságvesztés-büntetést is³⁸. Ezekről függetlenül a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztést kevesen ismerik. Lévy Miklós kettébontotta a TÉSZ-t . Formális és informálisra bontotta. Először a formálist vizsgálom meg. A formális életfogytig tartó szabadságvesztés szimbolikus, adott a feltételes szabadlábra bocsájtás lehetősége. Ha nincs lehetőség a feltételes szabadlábra bocsájtás lehetősége, akkor lép éleptbe utolsó reménysugárnak az államfői kegyelem, ami elég ritka. Államfői kegyelem nélkül tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés áll fenn. Az informálisra a norvég tömeggyilkos Brejwik esete a legjobb példa rá. Határozatlan tartamú biztonsági intézkedés. Braziliában például a „De facto” elv él, ami még halálon túl is szabadságvesztés ró ki. Pl: 100 éves szabadságvesztés.

Magyarországon 2 opció van érvényben. Egyik ha adott a feltételes szabadlábra helyezés feltétele, (életfogytosoknál). Másik pedig a TÉSZ, ahol egyedül az államfői kegyelemben bízhat az elítélt.

Röviden ismertetem az életfogytig tartó szab. vesztés formáit egyes országokban. Ahol nem ismerik a TÉSZ-t : portugália ahol max. 25 év lehet a büntetési nem, Bosznia Hercegovina,

³⁷ [http://birosag.hu/sites/default/files/allomanyok/Mailath-palyazat-erdmenyek/MGyTP-B-B-1- Majláth György \(Tudományos pályázat\) Ezt egy életen át kell játszani- és még azon is túl Gyuran_Ildiko_A_tenyleges%20eletfogytig_tarto_szabadsagvesztes_megitelese_j.pdf](http://birosag.hu/sites/default/files/allomanyok/Mailath-palyazat-erdmenyek/MGyTP-B-B-1- Majláth György (Tudományos pályázat) Ezt egy életen át kell játszani- és még azon is túl Gyuran_Ildiko_A_tenyleges%20eletfogytig_tarto_szabadsagvesztes_megitelese_j.pdf)

³⁸ Nagy Ferenc: A hosszú tartamú szabadságvesztés büntetőjogi kérdéseiről. Börtönügyi Szemle, 2005/2., 7-18.

Horvátország, Románia, Szerbia, Spanyolország, Norvégia. Életfogytig tartó szabadságvesztést úgy teszik lehetővé hogy lehetőség van törvényben meghatározott idővel feltételes szabadon lábra bocsájtani: Németország minimum 15 év után. Vannak olyan országok amelyek hosszabb időt határoznak meg (25-40) között. pl. Bulgária, Csehország, Észtország, Franciaország, Lengyelország, Lettország, Oroszország, Románia, Szlovénia, Ukrajna, és vannak olyan országok amelyek rövidebb időt határoznak meg (10-5 év) Ausztira, Belgium, Dánia, Görögország, Svájc. Ahol jelen van a TÉSZ: Anglia, Wales, Magyarország, Hollandia azokban az országokban, ahol a feltételes szabadságra bocsájtás legkorábbi időpontja viszonylag rövidebb idő: Pl Németország 15. év ezután van lehetőség a biztonsági őrizet alkalmazására. Ezt a formát az EJEB kritizálta, és annak reformját követelte. A legsúlyosabb bűncselekményt Németországban a gyermekek ellen elkövetett szexuális visszaélést tekintik, és akik megtagadják a terápiát azokat akár életük végéig is el lehet zárni. Ha Amerikát nézzük, akkor találkozhatunk a „back life sentence”-el mint büntetési nemmel. Az Egyesült Államokban lehetőség van arra hogy több életfogytig tartó szab.vesztést úgy szabnak ki, hogy ezeknek a végrehajtását egymást követően meg kell kezdeni. Ha valaki több emberen elkövetett emberölés büntetében követ el bűncselekményt akkor ezt alkalmazzák nála. Büntetés célja, az elítélt feltételes szabadságra bocsátásának megelőzése.³⁹

6

A 23/2014 (VII.15.) AB határozat

Az Alkotmánybíróság 2014. július 15-i hatállyal visszamenőlegesen megszüntette az 1978. évi IV. törvény és a 2012. évi C. törvény egyes, az életfogytig tartó szabadságvesztéssel kapcsolatos rendelkezéseit. A Fővárosi Ítéltábla tanácsa bírói kezdeményezésében kérte a régi Btk 85. § (4) bekezdése alaptörvény ellenességének megállapítását és megsemmisítését, továbbá a folyamatban lévő ügyben alkalmazási tilalom kimondását ill. a Fővárosi Törvényszék tanácsa szintén ezt kezdeményezte, de a 2012. évi C. törvény 81§ (4) bekezdése vonatkozásában is az Alaptörvény B, cikk (1)⁴⁰ bekezdésével

³⁹ Dr. Nagy Anita- Szabadulás a Büntetés Végrehajtási Intézetből 164.o

⁴⁰ Magyarország Alaptörvénye B, cikk (1) bekezdés

(1) Magyarország független, demokratikus jogállam összefüggésében. A két paragrafus szabályozása az életfogytig tartó szabadságvesztés halmazati kérdéskörét szabályozta, ami fontos az Alkotmánybírósági határozat ismertetése miatt.

- 1978. évi IV. törvény 85. § (4) Ha a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények közül legalább három a 137.§ 17. pontjában meghatározott személy elleni erőszakos bűncselekmény, a (2) bekezdés szerinti büntetési tétel felső határa a kétszeresére emelkedik. Ha a büntetési tétel így felemelt felső határa húsz évet meghaladná, vagy a törvény szerint bármelyik bűncselekmény életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető, az elkövetővel szemben életfogytig tartó szabadságvesztést kell kiszabni⁴¹
- 2012. évi C. törvény 81.§ (4) : Ha a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények közül legalább három különböző időpontokban elkövetett befejezett személy elleni erőszakos bűncselekmény, a (2) bekezdés szerinti büntetési tétel felső határa a kétszeresére emelkedik. Ha a büntetési tétel így felemelt felső határa a húsz évet meghaladná, vagy a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények bármelyike életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető, az elkövetővel szemben életfogytig tartó szabadságvesztést kell kiszabni. Ha azonban e törvény Általános Része lehetővé teszi, a büntetés korlátlanul enyhíthető⁴²

Ezekre a rendelkezésekre az életfogytig tartó szabadságvesztést kötelező kiróni, ami a tanács szerint ellentétes az Alaptörvénnyel, mivel az egyes elkövetők ugyanolyan bűncselekményért különböző büntetést kapnak, attól függetlenül hogy a cselekményt külön-külön vagy egy eljárásban bírálják el. Amit meg kell itt említeni, hogy halmazat csak akkor állapítható meg ha egy eljárásban bírálják el a cselekményeket.

6 § (1) Bűnhalmazat az, ha az elkövető egy vagy több cselekménye több bűncselekményt valósít meg, és azokat egy eljárásban bírálják el.⁴³

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX törvény az ügyek elkülönítésére, és egyesítésére állapítja meg a következőket:

⁴¹ Megsemmisítette a 23/2014 (VII.15.) AB határozat

⁴² Megsemmisítette a 23/2014 (VII.15.) AB határozatot

⁴³ 2012. évi C. törvény 6. § (1) bekezdés

(2) Egyesíteni lehet azokat az ügyeket, amelyek együttes elbírálása az eljárás tárgyára vagy az eljárásban részt vevő személyekre tekintettel, illetve egyéb okból célszerű.⁴⁴

„ Az ügyek egyesítésére vagy elkülönítésére vonatkozó szabályok nem kötelezően alkalmazandók hanem az a hatóság célszerűségén alapuló mérlegelésének következménye”⁴⁵

Ebből azt a konzekvenciát lehet levonni, hogy eltérő és súlyosabb szankcióban részesülnek azok akiknek a cselekményüket egy eljárásban bírálják el, mint azoknak akiknek külön tárgyalják a harmadik személy elleni erőszakos bűncselekményét. Ez magába foglalja az Alaptörvény XV. cikkében foglalt egyenlő bánásmód elve, és a hátrányos megkülönböztetés tilalmát is.

„ Az indítványozó Fővárosi Törvényszék tanácsa álláspontja szerint a kifogásolt jogszabályi rendelkezésekben foglalt büntetéskiszabási szabály, amely egy pontosan nem rögzített eljárásjogi intézményre (egyesítés) épül, nem tesz eleget annak az alapvető jogállami követelménynek, miszerint a közhatalommal rendelkező szervek a jog által a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki tevékenységüket.”⁴⁶

Az Alkotmánybíróság Ügyrendjére hivatkozva egyesítette az ügyeket, és megalapozottnak találta az indítványokat. Alkotmánybíróság határozott az 1978. évi IV. törvény 2010. július 23-tól 2013. június 30-ig hatályos 85.§ (4) bekezdésének ffpéymatban lévő ügyben történő alkalmazása kizárásáról, továbbá a rendelkezést alaptörvény-ellenesnek találta, és megsemmisítette, és a 2012. évi C. törvény 81§ (4) bekezdésével együtt, ráadásul elrendelte a jogerős határozattal lezárt büntetőeljárások felülvizsgálatát.

6.1 Halálba menekülés Szegeden

A cím meghatározásához ez pattant ki a fejemből leghamarabb. Előrevetíti gondolataim, statisztikát. Még a laikus olvasó is azt gondolhatja, hogy az

⁴⁴ 1998. évi XIX törvény 72. § (2) bekezdés

⁴⁵ 23/2014 (VII. 15.) AB határozat (http://ujbtk.hu/wp-content/uploads/2014/07/23_2014_AB.html)

⁴⁶ 32/2014 (VII. 15.) AB határozat (http://ujbtk.hu/wp-content/uploads/2014/07/23_2014_AB.html)

öngyilkosságról fogok beszélni, hozzáteszem jól gondolja. Öngyilkosságot általában azok a fogvatartottak kísérelnek meg a börtönökben, akiknek nem rendezett a kapcsolattartásuk, nem várja őket szabadulásuk után senki, feltéve ha szabadulnak, vagy csak „szimplán” TÉSZ-re vannak ítélve. 2017. februárjában, saját borotvájával kísérelt meg öngyilkosságot elkövetni a most 31 éves Péntek László a Csillagban. 2013 nyarán ítelték TÉSZ-re Bándy Kata meggyilkolása miatt. Ő nem járt sikerrel, nem úgy mint Sz. Zoltán a „balástyai rém”-ként elhíresült elítélt, vagy épp E. Zoltán a „szentkirályszabadkai” rémként elhíresült elítélt, de akár ide sorolható a családirtó M. Viktor is. Akik öngyilkosak lettek, és életüket nem tudták megmenteni, azok általában felakasztották magukat, vagy épp nyugtatókat adagoltak túl, de a statisztika azt mutatja ki hogy az akasztás a legelhíresült öngyilkossági mód. Közös bennük, hogy mind TÉSZ-es büntetésüket töltötték. Bármennyire furcsán hangzik, de nem mindig az öngyilkosság áll a középpontban, elképzelhető hogy például feszültségevezetés miatt vagdossák az elítéltek magukat, vagy tettükkel az elítélteket szeretnék manipulálni. A tényleges életfogytiglant a média csak „*Halálos életfogytiglanként*” –is nevezi.⁴⁷ Ennek az áll a hátterében hogy a legtöbb öngyilkosságot , vagy kísérletet hosszú időre rácsok mögé kerülők követik el. Nem véletlenül örlődnek fel az idő rabságában, mivel aki hosszú évre van a rács mögött ítélve, legyen az akár élete végéig tartó szabadságvesztés, annak a kiút lehetősége alig áll fennt. Maximum abban bízhatnak hogy a köztársasági elnök kegyelmi eljárásban részesíti őket. Ezt is csak a Magyar László ügye tette lehetővé számukra tulajdonképpen. Azt is lehet állítani hogy sokan örülnének ha halálbüntetést kaptak volna inkább a TÉSZ helyett, de véleményem szerint a szemet szemért elv már megszűnt, azt a történelem tette lehetővé. A legnagyobb rabság mégis számukra az idő rabsága. Beleöregszenek a hosszú időre elítéltek, mivel a büntetés-végrehajtás célja hogy az elítéltek vissza tudjanak illeszkedni a társadalomban , de akik Szegeden töltik büntetésüket, ők nem ennek a lehetőségnek a kapujában toporognak, hanem egy teljesen más sötét, kilátástalan , véget nem érő folyosón haladnak a megőrülés, és mondhatni a halál felé. Ha statisztikát szeretnénk nézni, akkor megállapítható, hogy országszerte az elmúlt 4

⁴⁷ http://www.delmagyar.hu/szeged_hirek/ongyilkos_lett_a_csillagban_a_szentkiralyszabadjai_rem/2426929/

évben 151 öngyilkossági kísérlet történt, ami jól mutatja, hogy valakinek a szabadságát korlátozni a halálbüntetésénél is kínkeservesebb.⁴⁸

Dolgozatomban körbejártam a Tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés végrehajtás intézetét, tanulmányokkal, szemlékkel, és sok egyéb mással megfűszerezve. Talán a legnagyobb kérdőjel mindig a halálbüntetés kérdésköre körül mozgott, és a társadalom megítélése aligha fog változni a kegyetlen gyilkosokkal szemben. Sokan a halálbüntetést kívánnák akik nem látnak be a rendszerben, meg különböző őskori csonkításokat, kínzásokat, ahogy azt egy-egy nagy port kavarázó ügy kapcsán a médiában, és az internetes fórumokon lehet olvasni, ahol nyomdafestéket nem tűrő szitkozódást rónak az elkövetőre a laikus emberek, akik legszívesebben a bitófára küldenék a gyilkosokat. Hozzáteszem van is benne némi igazság, de fejlődött már annyit a büntetés-végrehajtásunk, fejlődött az emberiség, már nem barlangrajzok határozzák meg életünket, már nem a középkori tudatlanságban élünk, hanem a XXI. században. Amint azt olvasni lehet, az elítéltek ebben a végrehajtási módszerben, a tényleges életfogytiglanban, felmorzsolódnak, felőrli őket az idő, a mindennap ugyanolyan életmód, a kilátástalanság, reményvesztettség. Tulajdonképpen farkasszemmel néznek nap mint nap azzal a ténnyel, hogy a sötét alagút végén a fény már egy másik világra vezet. Egy másik világra ami talán szebb, talán jobb, de az a világ már nem számszerűsíthető, nem lehet évekbe mérni, mivel az maga az örökkévalóság. Az államunk tanulva a hibájából, a kötelező kegyelmi eljárás intézményével, levédte magát, megadja azt a minimális esélyt a fogvatartottaknak, hogy szabaduljanak, de ezt mindenki tudja hogy nagyon minimális erre a lehetőség. Személyes véleményem szerint, teljesen egyet értek a mai jogrendszerünkkel, az nem vezetne megoldáshoz ha halállal büntetnénk az elítélteket mint a mai napig fennálló Egyesült Államok jogrendszerében, inkább jelen levő legfőképpen a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés intézményével értek egyet. Az embernek joga van az élethez, ezért ne vegye el azt az állam, ne az legyen a büntetési szankció, hogy

⁴⁸ http://www.delmagyar.hu/szeged_hirek/151_ongyilkossagi_kiserlet_4_ev_alatt_a_magyar_bortonokban/2508748/

halálba küldjük azokat aki bár megérdemelné, de ez az embertelen bánásmóddal lenne azonos. A TÉSZ is valamilyen szinten kérdéseket vehet fel, mivel mondható hogy embertelen bánásmódot alkalmaz, amit azt több tanulmányban megírtam, de én úgy gondolom, hogy ez a büntetés méltó azoknak, akik családokat fosztottak meg egymástól, gyermekeket nem kímélve öltek meg ástak el, szép, virágzó életeteket vettek el jogtalanul. Záró gondolataimban a vallási nézetem is szerepet ölt, mivel én úgy vélem hogy az emberi életet Isten adta, és csak Isten veheti el. Senkinek nincs joga kioltani a másik életét jogtalanul.

8 Irodalmi jegyzék

- Arató László-Bátyi Zoltán „Életfogytiglan” –Az apró kortyokban fogyasztott halál Quintus Kiadó Szeged 2009
- Dr. Nagy Anita- Szabadulás a büntetés-végrehajtási intézetből Bíbor Kiadó 2015
- Kiszely Pál: Merre tovább, magyar életfogytiglan? Börtönügyi Szemle 2013/1. szám
- Majláth György (Tudományos pályázat) Ezt egy életen át kell játszani- és még azon is túl
- Kiszely Pál: Élet a Rácsok mögött Börtönügyi szemle 2012/3.
- Kelemen Ágnes: A halálbüntetés eltörlése és az életfogytiglani szabadságvesztés gyakorlata Angilában. Magyar jog, 1991/1., 43-49
- Kiszely Pál – Nagy István Tanulmány Az idő rabságában Börtönügyi Szemle 2012/3. 3-9.o
- Dr. Földvári József: A büntetés tana, Közigazgatási és Jogi Könyvkiadó, 1970. 33. o
- Matovics Csaba (2009): *A Szegedi Fegyház és Börtön hosszúidős speciális rezsimű (HSR) körletének működési tapasztalatai.* Börtönügyi Szemle 2009/2. 99-108.o.
- Matovics Csaba: *A szegedi fegyház és börtön hosszúidős speciális rezsimű (HSR) körletének működési tapasztalatai.* Börtönügyi Szemle 2009. 2. 99-108. o.
- Fiáth Titanilla: *Szexualitás a börtönben/ II. rész/* Börtönügyi Szemle, 2012. 3. 41-48.o

- László Zsuzsanna: Örökké tartó rabság. Az életfogytig tartó szabadságvesztés-büntetés hazai szabályozásának egyes momentumai. Börtönügyi Szemle, 2008. 3. 54. o
- Fiáth Titanilla: Édenkert a rácsokon túl, Börtönügyi Szemle 2013. 2. szám 63.o.
- Gönczi Gergely: *A tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés emberi jogi megítélése –érvek ellenérvek*
- Hagymási Kornélia: Végtelen idő rácsok mögött. Börtönügyi Szemle, 2009/2. 61-76 o.
- Simon Attila: Az Átmeneti Csoport Szegeden. Börtönügyi Szemle, 2005. 3. 18-19.o
- Dani Zita: *Kábítószer fogyasztók a börtönben.* Börtönügyi Szemle, 1999. 4. 72-74.o
- Dani Zita: *A Szegedi Fegyház és Börtön kábítószer prevenciós körlete.* Börtönügyi Szemle, 2005. 3. 20-22. o.
- Kiszely Pál – Nagy István: *Az idő rabságában. A hosszú időre ítélték büntetés-végrehajtási helyzete a Szegedi Fegyház és Börtönben.* Börtönügyi Szemle, 2012. 3. 1-16. o.
- Kiszely Pál: *Merre tovább, magyar életfogytiglan?* Börtönügyi Szemle 2013/1. szám 47.o
- Matovics Csaba : *A Szegedi Fegyház és Börtön hosszúidős speciális rezsimű (HSR) körletének működési tapasztalatai* Börtönügyi Szemle 28. évf. 2. szám 2009/2. 99.o.
- Nagy Ferenc: A hosszú tartamú szabadságvesztés büntetőjogi kérdéseiről. Börtönügyi Szemle, 2005/2., 7-18. o.

9 Internetes hivatkozások

- http://www.delmagyar.hu/szeged_hirek/151_ongyilkossagi_kiserlet_4_ev_alatt_a_magyar_bortonokban/2508748/ (megtekintés: 2017.03.29)
- http://www.delmagyar.hu/szeged_hirek/ongyilkos_lett_a_csillagban_a_szentkiralyiszabadjai_rem/2426929/ (megtekintés: 2017.03.29)
- <http://igazsagugyiinformaciok.kormany.hu/tajekoztato-az-altalanos-kegyelmi-eljarasrol> (megtekintés:2017.03.26)

- http://birosag.hu/sites/default/files/allomanyok/Mailath-palyazat-erdmenyek/MGyTP-B-B-1-Gyuran_Ildiko_A_tenyleges%20eletfogytig_tarto_szabadsagvesztes_megiteles_e_j.pdf (megtekintés: 2017.03.15-30)
- <http://www.lb.hu/hu/sajto/osszefoglalo-tenyleges-eletfogytig-tarto-szabadsagvesztesre-itelt-magyar-laszlo> (megtekintés: 2017. 03. 27.)
- <http://index.hu/bulvar/2011/07/25/akiketcsakahalmentmegarabsagtol/> (megtekintés 2017.03.17)
- https://hu.wikipedia.org/wiki/T%C3%A9nyleges_%C3%A9letfogytiglani_szabads%C3%A1gveszt%C3%A9s (megtekintés: 2017.03.24)

10 Felhasznált jogforrás

- 32/2014 (VII. 15.) AB határozat
- 23/2014 (VII. 15.) AB határozat
- 1998. évi XIX törvény 72. § (2) bekezdés
- 2012. évi C. törvény 6. § (1) bekezdés
- Megsemmisítette a 23/2014 (VII.15.) AB határozatot
- Megsemmisítette a 23/2014 (VII.15.) AB határozat
- Magyarország Alaptörvénye B, cikk (1) bekezdés
- Btk 2012. évi C törvény
- 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 173. § (1) bek

